

# ادبیات عمومی و تاریخی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۳

سنه : ۲ ۲۷ رمضان ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۶ تموز ۱۹۱۸ نومرو ۴۴ — ۷۵

## ارتحال پادشاهی

۲۴ رمضان ۱۳۳۶ و ۳ تموز ۱۳۳۶ چهارشنبه زوالی ساعت (۷.۰۵)  
تخت عالی بخت عثمانیده طقوز سنه ایکی و آلتی کون بتون معناسیله پدرانہ  
پ صورتده اجرای سلطنتدن صوکره « ارجی » امر جلیله لیک زن اجابت اوله‌رق  
چهارشنبه کونی اقسامی وسطی ساعت یدی بی بش کچه ارتحال دار بقا ایدن مغفور و مرحوم  
سلطان محمد خان خامس حضرتلری ، اجداد عظاملرینک برچوق خصائل نبیله و سجایای  
حالیه و برکزیده سنه مالک ایدیلر . جتتمکان مشارالیه ۲۱ شوال ۱۲۶۰ سنه سنده سلطان  
عبدالمجید خان فردوس آشیانک صلب پا کندن قدم نهاده عالم شهود اولمشلردی . مغفور  
پدرلرینک اوچنجی مخدومی اولان مشارالیه حضرتلری سرایده اصول معتاده وجهله تعلیم  
و تربیه کوزمشار و سلطان عبدالحمید ثانی دورنده ، ولی عهد سلطنت اولمق حسیله پک صیقی  
یرتضیقه معروض قاله‌رق غایت منزوی و محجور برحبات امرار ایتمشرسده بو اوزون دوره  
اعتکاف و انزوانک تأثیرات مؤلمه‌سنی مطالعه و تتبع ایله ازاله‌یه بذل غیرت و تاریخ ، شعر  
و بالخاصه تصوف و ادبیات فارسیده تبحر ایتمشردی . مشروطیتک اعلانی اوزرینه شخصیت  
علیالریه روا کورلمکده اولان تضییقات زائل اولمش و دور سابقده کی حزن ماجرالری  
و علی‌الخصوص سجایای برکزیده و خصائل نجیبه‌لری ایله ذاتاً قلب ملتده مستثنی بر موقع  
حرمت و محبت احراز ایتمش اولان مغفور مشارالیه ، ۳۱ مارت اختلالندن صوکره مجلس  
عمومی ملینک قراری و صادر اولان فتوای شریفه‌نک حکمی موجبجه ۱۳۲۵ سنه‌سی

## ملی ادبیات حقنه

~~~~~

أوت ، ملی ادبیات دیدکاردن مقصد صرف عنعنوی بر ادبیات ایسه خلقه اینک صورتیه پک دوغرودر . فقط ( ملی ادبیات ) دیه اورقایه قونولان شی بومقصدی افاده ایده میور . ( لکل جدید لذه ) دستور شکپرورانه سیله برقم انسانلرده معنایه شمولی برملت اشتهاشی آچیلدی . وبر ( یغدا حسنک برکی ) در کیدیور . ملتک ادعا اولوفان موجودیتی ایچین ؛ اونکه روحاً ، حساً ، وجدانا علاقه دار اولقی لازمدر . ملی ادبیات تسمیه ابتدکاری شیک مقصده دوغرو پورون دکل برنده صایان برآدینی کورمه دک . غرامیات وادیسنده یازیلان پارچه لرده شاعرنجه غیرمحسوس ضعیف بر فکر تچیک موجوددر . غیرمحسوس دیورم ، چونکه ؛ بعض انسانلر انطباعک بیله فرقنده اولامازلر . وطنیات وحماسیات وادیسنده کی پارچه لره کانبجه ، تمامیه هیچدر . زیرا : دیوبولمش ده یازلمش دکل ، یازمش اولقی ایچین یازلمش شیلدر . بالقان فلاکتنه حائد یازیلان بوتون پارچه لری طویلا بلم : آلابی ( مناره لر صوصدی ، جامعلره چاک آصمشلر ) جمله سنک ایچنده در . برآزداها توسیع مال ایدرسه ک برده شوجمله لر چیقارکه ، مناره لر صوصوب چاکلر آهنگه باشلادقدن صوکره سوبله عسی فضله اولان سوزلدر : ( آه ، روم ایلی ! سنک خوش صولرک ، یشیل داغلرک واردی . خائن دشمن سنی یانغین یرینه چویردی . شیمدی چوجقلر اوکسوز ، قادیلر دولی ؟ آه ، روم ایلی ! سن آغلا یورمیسک ؟ براقده شو آچاق دشمنی تپه لیم ! ) .. باشقا یوق . شمدی یازیلانلر فاصل ؟ طبقی . روم ایلی به حائد یازیلان پارچه لرده نه قادار کوزیاشی وارسه بریکیلرده ده اوقدر ظفر ترانه سی ! ایشته بونلر ، دیوبولادن یازیلدیغی ایچین بویله اولیور .

یوقسه ، دیوبولوب یازلمش اثرلرده ممتازیت کوسترمه بیلیمک ایچین دهایه لزوم یوق . مادام که ؛ انسان ، کندینه مخصوص حسن ایدیور و حسنی کندینه مخصوص ماهیتده بیان ایده بیلور . شو حالده ، عینی غایبه متوجه اولفله برابر آیری آیری ماللر ، باشقا باشقا حسلراحتوا ایدن اثرلر میدان کتیرمک پک طبیعیدر . مع الاسف ....

( تورك یوردی ) مجموعه سنک بر نسخه سنی آچورم . خالد فخری بک برصونه سی واره شو مالده برشی : ( قارا کقلر ایچنده قالیم . نه لومک ، عدمک ، یوق بیلیم نه نک صوغوق آلری آله دو قونیور . بن نه یاپیم ؟ قورقیورم . استعانه ایدیه جک برشی یوق . اللهم سن وارسک یا ... ) کچی برشیلر ... شیمدی رجا ایدرم ؛ بر ترکک بویله می حس ایتیه سی لازم ؟ اداره قندیلک دیشاری به آلماسندن متولد قازا کلقدن قورقان ، اورکن برشاعرده متانت وارمیدر ؟ ترکک اک رقیق حسیاتنده برمتانت اولق کرک . هایدی ، بر ترکک قازا کلقدن قورقدیغنی ، اودی باطلادیغنی بویوک برسماحتله قبول ایدم . فقط ، شو حالی کتم ایتک ایجاب ایدردی . بونی ، طاله غزته ایله بالخاصه موزون ومقفا اوله رق عرض ایتک بیلیم فاصل اولور ؟ بونده ظرافت خیال ، رقت حس بولانلرده بلکه وارددر . بز ، بویله سوزلری ضعف روحدن متولد بیلیرز وترککه - حاشا ! - یاقیشدیرامایز .

اصل مقصده کاهلم : بوماهیتده کی شاعر ، ایرتی کون کاشاته میدان عزم ورزم اوقویان بر منظومه سیله تجلی ایدیور . آرتق ، موضوعک روحه اولان درجه صمیمیتی (!) اکلامالی . آدایه ،

بیانه تصرف تامی اولانلر دویمادقلری ، یاشامادقلری موضوعلری ینه دویمش کی کوستره بیلرلر .  
لکن ، آزاجق اوومقله یالیزی دوکک ایشدن بیله دکلدر . خالد فخری بکی یالکز اثرلیله طانیرم .  
کنجیلر آراسنده کی ممتازیتیه صمیمیتله حتی حرمتله قارشیلارم . بو ارفاجق تنقیدی - ولو غیاباً  
اولسون - قاردشلمکه وبواعتبارله شخصیتک اهمیتنه عطف ایدر ، کوجنم زن ایدرم .

معنادن ، روحدن بحث ایدلدی . شیمی مادهدن ، کسوهدن بحث ایده جکز : بو (ملی ادبیات)ی  
تکوین ایدن شکل ، لسان ، ادا ترک روحنه یک یابانچی کلیور . قوللاندقلری آشکال نظم تمامیه  
غریبکدر . بنابرین ، تعقیب ایدیلدیکی ظن اولوفان مقصده بوندن دها صوغوق برآقین اولماز . لسانه  
کلنجه ، آسکیدن بوزما وبوکونک ترکیه سنه غریب دوران طویپ الی ، آلتشدن عبارت کلهلری نظمک  
ممکن اولدقجه شوراسنه بوراسنه صیقیشدیرمق ، صوکر ا عربی وفارسی ترکیلری اورتادن قالدیرمق .  
غایت محصور برچنبر داخلنده دونوب دولاشان آسکیدن بوزما کلهلر تنقیده بیله ذکر شیلر اولمادیقی  
ایچین اونی کچلم . فارسی ، عربی ترکیلرک طی کیفیت ، دوغرو و چیقار بریولدن یوروک شرطیه  
یاواش یاواش دوغرودر . فقط ، ماهیت لسانه واقف اولانلرک معلومی اولدیقی اوزره هرکسک  
کندینه مخصوص کیفی براملاسی موجود بولوندقجه ، ترکیهک مضبوط برصرف ونجوی بولونمادقجه ،  
کله یوقسولفی ایچنده یووارلانیدقجه ، یک آزی استثنا ایدیلدیکی حالد فارسی و عربی ترکیلرک ترکیه  
قاعدهیه تحویلنده آرزو ایدیلن دلالت اولمادقجه بوده دوغرو دکل . بوکون اهجه لسانه اویمق اوزره  
حتی کله اوچیدر ، بشمیدر ، یدمیدر ، دوغوزمیدر ؛ بونی بیله دوغرو قید ایدن هنوز برصرف  
کتابنه صاحب اولمادیغیزی ایی بیلیملی یز . برده جای استغراب برنقطه وار : برطرفدن آسکی وئولش  
کلهلری جانلاندیرمهیه چالیشمق ، ترکیه سی بیلیمین فارسی ، عربی کلهلری زورله ترکیه یایمق ایچین املاسنی  
نبیل ایتک برطرفدن ده عربلرک بیله بوکون مأتوس اولمایان عربی کلهلری اک یوکسک غایهله دلالت  
ایدن افکار ومقاصده ایجاز التزام ایدرک قوللامق ؛ مفکورهلر ، ذهنیتلر ، فردیتلر ، غنمه لر فلان  
فلانلر ده اک صوکنده برده « حرث ! » بیلیم ، بونه اولیور ؟ « حرث » ک تورانجه سنی بولسه لردی  
قوللاماسق بیله اوکرشم اولوردق ؛ چوقده کوزل اولوردی . بونی ده بوراده براقالم . ( یکی  
لسان ) دیورلر . لسانده برانقلاب وقوعه کلدیکی آکلاشیلیور . انقلاب کله سنک معناسنده ، دلالتنده  
دکل تلفظنده بیله آغیز دولدوران بر بویوکک وار . صرف کوکل ایسته کی اولارق فارسی و عربی  
ترکیلری قوللاماق فکرینک ( لسانده انقلاب ) اولماسنه بوفکری تصویب ایدن بش آلق کشینک  
لسانده اجله رجال انقلابدن کچینه سنه بایلیرم . آدایه کلنجه ؛ شکل ولسانک مذکور ماهیتلرندن بر  
محصله یایمق آداییده بوتون صیریتانلیله اورتایه قویار .

شکک ، لسانک ، آدانک صوغوقلنی یوزندن دویمو حقیقی ، صمیمی ونه قادار بویوک اولسه بیله  
اورتاده قایناور . اوت ، حقیقتاً دامارلرند و وطن دویموسی ، وطن قایغوسی ، وطن دوردی یوزندن  
وبواعتبارله جدأ ترک شاعری اولان محمد امین بکی ایشته بویوزدن آنادولیده نه یاشمش نه سونمش  
هیچ بر ترک اوجاغی طانیایور . بوتون سعی وهمتنه رغماً موقع مخصوص ، بایزیده صوغان آغا محله سنده کی  
« ترک اوجاغی » نه منحصر قالیور . کاشکه ؛ هنوز ایلك اثرنده ( بن برترک دینم جنم اولودور )  
دین ، مادتا ومعناً ترککنی کوسترن بو محترم ترک ، بالآخره اسلوبنه آلافرانغهلر قاریشدیرماسه بیدی ده

حقنہ پروردہ ایتدیکم حرمتدن هرزوآللی آنادولیلی نصیبہ دار اولسہ یسی ! صبراسی کلشکن موضوع  
حاند برحکایہ نقل ایده جکم :

بوندن اوچ سنہ مقدم ، قاقاس یولجیلغیزده نیکدمہ بش آلتی ساعتک برکوبہ اینشدک ، یورایہ  
کلپسا حصار دیورلر . اوندہ مسافر اولدیغیز کویک آغاسی مصطفی آغا سکمانلک دویغولی برآدام .  
کیجه سلامق اورداسنده اوطور یوردق . کویک معتبراندن ایکی کشتی ایله امامی کلدی . آپ قونوشولدق  
صوکرہ — ماجرا عینادر — کلنک بری ، آغایہ خطابا ، عاشق کتیرسہم ده افندیلر اکلنسه ،  
دیدي . چوبوغنی ایچمکده اولان آغا ، بيمده عقلمده ایدی ، دیدي . او ، کیتدی . برچاریک ساعت  
چیمه دن جوراسنی حامل بریله کاسی . اوزاتمایلم . بکا ، بیان خوش آمدی اولق اوزره برایکی پارچه  
قوزانی اوغلنی چالديرديلر . صوکرہ ، کندیلکندن سازی آلنه آلان عاشق ، نه چالسه ایسترسکیز .  
رضا توفیق بکک مشهور قوشماسنی !

فلاکت باغنی کزدیم سرسری

فریاد وزاری دویان قالماش !

الح ...

بوصیرادم عاشق کتیرن ذت ، آغایہ بافقدن صوکرہ ، جانم آغا ! سنده بوآدامی برآز  
سومزسک . فیلسوفک معناسی بیلدییک کی دکل ، بک بویوکدر . سکا عقل اوکرتک خدم دکل اما ....  
دیدي . آغا ، نه مه لازم . فیلسوف اولسون ، مسلمان اولسون ، بکاه ، حریف هم بانیق هم ارککجه  
لاف سویله مش دیدي . آغانک قارشیسنده اک زیاده حرمتکارانه دوران امام افندی ، ایکی دیزبنت  
اوستنده سالاندقن صوکرہ ، سز فیلسوفک معناسنی ینه فنا بیلک . اما اوآدام ، کندینه مخصوص  
فیلسوف دیدیرتیرمش . اهل الله ، کندینی طالع فنا طانمازسه مرتبه سنی بولماز . هم اورضا افندی ،  
آبدستیز بره باصمازمش دیدي . صورتیلر ، اوت ، دیدیم .

جای تدقیقدر : بری ، فنا بیلدیکی فیلسوف کله سنی رضا توفیقک خاطری ایچین بویوک برکله طانیور .  
بری ، فیلسوفانی بکنمه سده عاشققلغه خیران اولیور . امام ده ، هپسندن دایا زیاده بر تعصبله کله  
فنا بیلمکه برابر رضا توفیق بکه قطبای بامایور . چونکه ، رضا توفیق بک اوپله بر اثریله ترکک روخنه  
کیرمش که آدامجفلر هر حاله رغما تجیلی وظیفه بیلمش . یوقسه ، بونلر حضرتک قارا کوزلرینه طوقون  
دکلدی . وآنادولینک برآز دویغوسی یوکسلمش هریرنده رضا توفیق یاییق ، عاشق ، دلی یکیت ،  
امثالہز برترک شاعری طانیورلر .

بوجانی مثاله بک کوزل آکلاشیلیورکه ، ترکک ینه ترککله و برترک کی چالیشق لازمدر .  
آریجه شونی ده سویله یم که ، بوکونکی شکایتله موجود اولان ترککک غیری یعنی ابداعی مال خولیا  
قیلندن متصور ترککی بلی براوجاق اولادی صفتیله بن طایما یورم .

قوزان زاده

جناب محی المیر